

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Eindexamenreglement 2009 – 2011	7
Programma's van de vakken	17
Geschiedenis	18
Maatschappijleer	20
CKV	21
Kunst (Dans)	22

Informatiegids voor de Tweede Fase

In deze gids vind je een deel van die nodige informatie over het onderwijs in de Tweede Fase van de HAVO voor Muziek en Dans. Bewaar alle informatie zorgvuldig, zodat je steeds zelf ook antwoorden kunt terugzoeken op vragen die je te stellen hebt over je studie. Een andere belangrijke bron van informatie kan je mentor zijn. Met hem zul je regelmatig contact hebben over je studievoortgang. Bij hem kun je ook altijd terecht met je vragen en problemen op het gebied van school. Verder kan Jan Ris, coördinator tweede fase, je met raad en daad terzijde staan. Voor de afhandeling van alle formaliteiten die met het examen te maken hebben moet je zijn bij Ed van Ree, de secretaris van de examencommissie. Uiteindelijk is Daniël van der Heijden, de locatiedirecteur, tevens voorzitter van de examencommissie, eindverantwoordelijke.

Inhoud

Welke hoofdstukken en documenten kun je aantreffen in deze informatiegids?

- algemene informatie over de organisatie van de studie in de Tweede Fase inclusief het verslag van de studieresultaten en de bevorderingsnormen
- examenreglement
een officieel document waarin alle rechten en plichten staan verzameld die te maken hebben met het examen, de afsluiting van je studie op school
- programma van toetsing en afsluiting (PTA)
waarin de inhoud van de afsluitende toetsen en opdrachten van het schoolexamen en het centrale examen staan per vak, tevens de locatiegebonden regels die niet in het examenreglement kunnen worden opgenomen.

Studieorganisatie

Studielast

In de Tweede Fase wordt de duur van de studie uitgedrukt in studielasturen (slu). Elke Havo-leerling moet in twee jaar 3200 uur hebben gestudeerd. Dat is natuurlijk een gemiddelde schatting, maar elke berekening is hierop gebaseerd. Uitgaande van 40 schoolweken per schooljaar betekent dat 40 studielasturen per week.

Welke consequenties dat heeft voor jouw werkelijke studielast, hangt natuurlijk sterk af van jouw persoonlijke omstandigheden. Een dansleerling zal bijvoorbeeld meer tijd besteden aan de danspraktijk op school, terwijl een muziekleerling die praktijkstudie thuis zal doen. Je moet bij je berekeningen wel rekening houden met de tijd die je in tussentijdse vakanties besteedt aan bijvoorbeeld het lezen van boeken voor je leesdossier of aan het werken aan je profielwerkstuk.

Studieprofiel

Op de locatie van de HMD wordt naast het profiel "Cultuur en Maatschappij" in bijzondere gevallen het profiel "Economie en Maatschappij" aangeboden. Deze profielen bieden een uitstekende voorbereiding op je studie aan een conservatorium of dansacademie. Je zult ondanks het drukke schoolprogramma veel tijd moeten besteden aan de dans- of muziekstudie. Tenslotte zit je daarvoor bij ons op school. Om niet teveel boven de studielasturen uit te komen is in overleg met het Ministerie van Onderwijs besloten het vak Lichamelijke Opvoeding niet in het programma op te nemen. Hiermee wordt de nodige studietijd vrijgemaakt voor de dans- of muziekstudie. In dit verband zijn de vakken CKV en Kunst belangrijke vakken. In het PTA kun je de onderdelen zien die met je vervolgstudie op een dansacademie of conservatorium te maken hebben. Onze school vindt het van belang dat je je als aankomend kunstenaar zo breed mogelijk ontwikkelt op cultureel gebied.

Binnen het profiel op onze school is het mogelijk voor één van de profielkeuzevakken vrijstelling te krijgen. Daarnaast hoeft er geen keuze-examenvak gekozen te worden in het zogenaamde vrije deel. Voorwaarde voor het verkrijgen van deze vrijstelling is dat muziek of dans op vooropleidingsniveau is

afgesloten, dat betekent dat je een cijfer moet verkrijgen voor een van de vakken voorbereidend muziekvak- of dansvakonderwijs.

Het vakkenpakket ziet er als volgt uit:

	E&M	C&M	
Gemeenschappelijk deel:	Nederlands	Nederlands	400 slu
	Engels	Engels	360 slu
	Maatschappijleer	Maatschappijleer	120 slu
	CKV	CKV	120 slu
Profieldeel(verplicht):	Geschiedenis	Geschiedenis	320 slu
	Wiskunde A ¹		320 slu
	Economie		400 slu
		Moderne vreemde taal	400 slu
Profielkeuzevakken:		Aardrijkskunde of Economie	320/400slu
	Kunstvak Dans/Muziek	Kunstvak Dans/Muziek	320 slu
	Moderne vreemde taal		320/400 slu

Verslag van de studieresultaten

Zoals je dat gewend was in de onderbouw, krijg je ook in de Tweede Fase geregeld rapporten. Hierin wordt een overzicht gegeven van de resultaten die je tot dan toe hebt behaald.

Het uitreiken van de rapporten geschiedt drie maal per jaar. Het eindrapport is gebaseerd op het gemiddeld resultaat van de cijfers die je het hele jaar behaald hebt. Dit eindrapport bepaalt je overgang naar klas 5.

In een apart overzicht, het "dossier", worden de resultaten voor de onderdelen van het schoolexamen (SE) bijgehouden. Dit dossier wordt 5 maal per jaar uitgereikt, telkens twee weken na een toetsperiode (zie hiervoor de jaarplanning). Voor de weging van de verschillende SE-onderdelen moet je de tekst van de betreffende vakken lezen. Met die cijfers ga je aan het einde van het vijfde jaar het centrale examen in. Voor de vakken die worden afgesloten in het schoolexamen vormen die resultaten natuurlijk het eindcijfer. Voor de overige vakken vormen die cijfers de helft van het eindcijfer. Het is dus zorg ook die resultaten goed in de gaten te houden.

Bevorderingsnormen

Aan het einde van het vierde jaar neemt de docentenvergadering een beslissing naar aanleiding van het studievervolg van elke leerling. Het is de normale gang van zaken wanneer een leerling aan het eind van het vierde jaar wordt bevorderd naar klas 5. Bij de overgang wordt van deze leerling verwacht dat hij in staat is in het laatste jaar zijn studie af te ronden. Dat moet blijken uit de studieresultaten in het vierde leerjaar. Daarom wordt een beslissing omtrent bevordering gebaseerd op de eindrapportcijfers, waarbij de cijfers worden afgerond op gehele getallen. Daarna gebruiken wij de normen die zijn gebaseerd op de slaagcriteria.

Een leerling wordt bevorderd van klas 4Havo naar klas 5Havo als:

- # alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
- # er 1 x 5 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
- # er 1 x 4 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken tenminste 6,0 is, of
- # 2 x 5 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken ten minste 6,0 is, of
- # 1 x 4 en 1 x 5 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken ten minste 6,0 is.

In bijzondere gevallen, zulks naar beoordeling van de schoolleiding, kan de docentenvergadering afwijken van bovengenoemde regels.

Regels voor vrijstelling bij doubleren of zakken

Leerlingen die in klas 4 doubleren of zakken in klas 5, kunnen vrijstellingen krijgen voor bepaalde opdrachten. Ook bepaalde onderdelen van het schoolexamen komen voor vrijstelling in aanmerking. Vrijstelling kan worden verleend bij een voldoende cijfer. Over gevallen waar voornoemde regelingen niet in voorzien, beslist de schoolleiding.

Regels voor herkansing

Toetsen die deel uitmaken van het examendossier (wat dat is, lees je verderop in deze informatie), kunnen zowel in klas 4 als in klas 5 worden afgenomen. In het PTA wordt dit per vak afzonderlijk vermeld. In beginsel heb je recht op herkansing van alle schoolexametoetsen. Zie hiervoor ook de regels voor herkansing in het schoolexamenreglement. Schoolexamens die in de vierde klas worden afgenomen, mogen alleen aan het eind van het vierde leerjaar herkanst worden. Bovendien geldt er een maximum van één herkansing per vak en een maximum van twee herkansingen in het vierde leerjaar in totaal per leerling. Daarnaast geldt een maximum van één herkansing per vak en maximaal vier herkansingen in het vijfde leerjaar in totaal per leerling. Sommige onderdelen lenen zich eenvoudig niet voor herkansing, waarom deze hier dan ook van zijn uitgesloten. Dat laatste geldt voor de luistertoetsen bij de vreemde talen en de praktische opdrachten bij verschillende vakken.

Programma van Toetsing en Afsluiting

Het einddoel van je verblijf op onze school is de uitreiking van je diploma. Daarvoor moet je proeven van bekwaamheid afleggen: examens, werkstukken, toetsen of andersoortige opdrachten. Alle opdrachten, al of niet afsluitend, kun je verdelen in twee groepen die verbonden zijn aan de instantie die de opdrachten vaststelt:

- de school bepaalt de inhoud van de schoolexamens (SE)
- het ministerie bepaalt de inhoud van de centrale examens (CE).

Sommige vakken sluit je alleen af met een SE, andere vakken met zowel een SE als een CE. In het eerste geval bepalen de cijfers voor het SE dus voor 100% je eindcijfer op je diploma en in het tweede geval maken het SE- en het CE-cijfer ieder 50% van je eindcijfer uit. Een belangrijk verschil tussen de SE- en CE-opdrachten is dat het CE altijd schriftelijk wordt afgenomen.

Soorten opdrachten

Gedurende je studie word je geconfronteerd met verschillende opdrachten die alle een eigen status hebben. Hierbij moet je denken aan de vakeisen die er aan de opdrachten gesteld kunnen worden, maar ook aan de verplichting die aan elke soort opdracht is verbonden. Hieronder een korte omschrijving van een en ander:

Diagnostische toetsen

De naam ervan geeft al aan wat de bedoeling van die toetsen is: het stellen van een diagnose, dus bepalen waar voor jou de eventuele problemen zitten voor het vak. De resultaten zijn voor jou een waarschuwing en bepalen waar je nog aan moet werken. Ze tellen niet mee voor je rapport of overgang.

Voortgangstoetsen

Deze toetsen zijn te vergelijken met de proefwerken en schriftelijke of mondelinge overhoringen die je in de basisvorming kreeg. Deze voortgangstoetsen geven jou en de leraar een beeld van je vorderingen. Ze zijn weliswaar niet van belang voor de bepaling van je cijfer voor het schoolexamen, maar zijn wel belangrijk voor je rapportcijfer en dus je overgang naar klas 5.

Schoolexametoetsen (SE-toetsen)

Deze toetsen bepalen bij uitstek het resultaat van het SE. De cijfers voor deze toetsen worden apart bijgehouden en blijven staan tot de definitieve afsluiting van het SE.

Handelingsdelen

De naam zegt het al: dit zijn geen toetsen, maar opdrachten die uitgevoerd dienen te worden. Je krijgt er geen cijfer voor, maar je moet de opdracht wel voldoende hebben uitgevoerd. Een opdracht die niet als voldoende wordt beoordeeld telt dus niet mee en dient alsnog te worden aangevuld of overgedaan.

Praktische opdrachten

Wat er is vermeld over de handelingsopdrachten geldt ook voor de praktische opdrachten. Voor de praktische opdrachten wordt echter wel een beoordeling gegeven uitgedrukt in een cijfer. Dit cijfer is een onderdeel van het SE; voor de weging ervan bij de overgang geldt de tekst bij de betreffende vakken.

Profielwerkstuk

Dit is gesteld in het enkelvoud. Je hoeft er dan ook maar een van te maken. Je begint aan het eind van klas 4 met het maken van een onderzoeksopzet. Deze onderzoeksopzet vormt ook een onderdeel van het vak maatschappijleer. Je onderwerp moet in ieder geval passen bij een groot vak (minstens 320 sln) dat op je cijferlijst staat. Je maakt het profielwerkstuk per tweetal. Voor de kerstvakantie in klas 5 (december 2010) lever je het werkstuk in. Na de kerstvakantie (januari 2011) volgt er een presentatie van de profielwerkstukken. Nadere informatie over inleverdata, planning en beoordeling ontvang je in de lessen maatschappijleer.

Het afgeronde cijfer dat je voor het profielwerkstuk krijgt vormt samen met het afgeronde eindcijfer voor het vak maatschappijleer het zogenaamde combinatiecijfer. Beide onderdelen tellen even zwaar. Het combinatiecijfer telt als een gewoon eindcijfer mee in de zak/slaagregeling.

Het examendossier

Alle toetsen en andere bewijzen van bekwaamheid die je in de loop van je studie in de tweede fase verzamelt, bewaar je in een examendossier. De docent geeft aan hoe dit geschiedt. Dat wil niet zeggen dat alles hierin behoort te worden bewaard, dat zou een te dikke map worden. Wel is het van groot belang dat je een overzicht bijhoudt van al je prestaties op het gebied van de studie voor de tweede fase. Deze administratie geeft jou overzicht van de stand van zaken en vooral inzicht in je studievorderingen. Je dossiers bieden jou regelmatig een overzicht. De mentor deelt die uit. Als er aanleiding is voor een gesprek over de resultaten, is de mentor hiervoor de aangewezen persoon.

Eindexamenreglement 2009-2011

INLEIDING

Dit eindexamenreglement, samen met het bijbehorende Programma van Toetsing en Afsluiting, bevat alle regels en bepalingen welke betrekking hebben op het eindexamen.

Onder eindexamen wordt daarin verstaan de combinatie van schoolexamen (SE) en centraal examen (CE). Voor een aantal vakken beperkt het eindexamen zich tot een schoolexamen.

In dit reglement zijn bepalingen verwerkt uit het Eindexamenbesluit V.W.O.-H.A.V.O.-M.A.V.O.-V.B.O. De tekst van het eindexamenbesluit staat te lezen op het Examenblad (www.eindexamen.nl). Op de school is genoemd besluit desgewenst voor belanghebbenden ter inzage. De tekst van dit besluit is ook verkrijgbaar bij:

S.D.U. Uitgeverij; Christoffel Plantijnstraat 2; Postbus 20014; 2500 EA 's-Gravenhage

BEGRIPPENLIJST

- directeur directeur van de Havo voor Muziek en Dans
- examinator degene die belast is met het afnemen van het eindexamen
- kandidaat een ieder die door het bevoegd gezag tot een eindexamen wordt toegelaten

EINDEXAMENREGLEMENT VOOR DE AFDELING HAVO

Het bestuur van de Stichting LMC Rotterdam, optredend als bevoegd gezag voor Unie Noord vestiging Havo voor Muziek en Dans

- uitvoering gevend aan het Eindexamenbesluit VWO-HAVO-MAVO-VBO;
- gelezen het advies van de directeur en de leraren-examinatoren van de school:

bepaalt dat tijdens de Tweede Fase aan de leerlingen van de school de gelegenheid wordt geboden eindexamen HAVO af te leggen in de vakken, zoals die genoemd staan in het Programma van Toetsing en Afsluiting;

en besluit dat met ingang van 1 oktober 2007 het reglement van het eindexamen HAVO wordt vastgesteld als volgt:

DEEL 1 HET SCHOOLEXAMEN

Artikel 1.1 Positiebepaling van het Examenreglement

1. Mocht dit reglement in enig opzicht in strijd blijken met het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit, dan prevaleert het Eindexamenbesluit.
2. In alle gevallen waarin het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit of dit Examenreglement niet voorziet, beslist de directeur of diens plaatsvervanger.

Artikel 1.2 Inhoud van het schoolexamen (SE)

1. Het SE bestaat uit een examendossier. Dit is het geheel van de onderdelen van het SE, gedocumenteerd in de vorm van een uitgebreide lijst van cijfermatige en andersoortige beoordelingen.

2. Het SE omvat tevens een profielwerkstuk. Dit is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze voor het examen relevante kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen.
Het profielwerkstuk heeft betrekking op tenminste één groot vak (tenminste 320 studielasturen) dat deel uitmaakt van het gehele vakkenpakket. Bedoeld vak mag behalve uit het profieldeel ook afkomstig zijn uit het gemeenschappelijk deel of het vrije deel

Artikel 1.3 Perioden van het schoolexamen

1. Het SE wordt afgenomen in minimaal twee perioden waarvan de data ruim van te voren bekend worden gemaakt.
2. Elke periode kan met enkele dagen uitgebreid worden i.v.m. roostertechnische en/of onvoorziene omstandigheden. Ook kunnen toetsen buiten de SE-perioden worden afgenomen. Dergelijke afwijkingen worden in het Programma van Toetsing en Afsluiting vermeld bij de programma's voor het SE van de betrokken vakken.
3. In het Programma van Toetsing en Afsluiting wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma deel uitmaken van het SE, de verdeling van de examenstof over de toetsen van het SE, de wijze waarop het SE plaatsvindt, alsmede de regels die aangeven op welke wijze het cijfer voor het SE voor een kandidaat tot stand komt.

Artikel 1.4 Gang van zaken bij het schoolexamen

1. Bij de afname van schriftelijke SE-toetsen is tenminste 1 surveillant aanwezig.
2. Bij de inzage van materiaal voor mondelinge SE-toetsen is, indien wenselijk, tenminste 1 surveillant aanwezig.
3. Bij mondelinge SE-toetsen zijn ofwel naast de examinerator een of meer bijzitters aanwezig, of van de toets wordt een opname gemaakt.
4. SE-practica vinden plaats onder toezicht van de examinerator.
5. De kandidaten dienen tenminste 5 minuten voor aanvang van een SE-sessie in de examenruimte aanwezig te zijn.
6. Kandidaten mogen geen jassen, tassen, communicatieapparatuur, geluidsdragers en dergelijke meenemen in de examenruimte.
7. Kandidaten die te laat komen, mogen tot uiterlijk een kwartier na de aanvang van een SE-sessie in de examenruimte worden toegelaten. Nadat een kwartier verstreken is sinds het officiële tijdstip van aanvang, zoals vermeld in het SE-toetsrooster, worden de laatkomers uitsluitend toegelaten tot de examenruimte na toestemming van de directeur of diens plaatsvervanger. Een uitzondering op deze regel vormen de luistertoetsen van de taalvakken en mondelinge toetsen.
Na het begin van een luistertoets worden geen kandidaten meer tot de examenruimte toegelaten. Een kandidaat die te laat is, wordt verwezen naar een herkansing (art.1.7). Na het verstrijken van de tijd die voor een mondelinge toets was ingeroosterd, wordt ook deze kandidaat verwezen naar een herkansing conform artikel 1.7.
8. Bij SE-sessies anders dan mondelinge toetsen mogen kandidaten de examenruimte eerst verlaten een half uur na aanvang van de sessie.
9. Het is de kandidaten niet geoorloofd, zich zonder toestemming van de surveillant buiten de examen- of inzageruimte te begeven.
10. Het werk wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Alleen door de school gewaarmerkt papier mag als kladpapier worden gebruikt.

11. Het werk wordt geschreven in inkt. Het gebruik van potlood is slechts toegestaan bij het maken van tekeningen, diagrammen en grafieken.
Het gebruik van Tippex of vergelijkbare correctiemiddelen is in geen enkel geval toegestaan.
12. De kandidaat plaatst op het SE-werk zijn naam en examennummer.
13. Omtrent de opgaven van het SE worden geen mededelingen of inlichtingen aan de kandidaten verstrekt door anderen dan de examinator.
14. Op het werk geeft de kandidaat aan hoeveel bladen er worden ingeleverd. Tevens voorziet hij elk blad van een nummer.
15. Door het inleveren van het werk geeft de kandidaat aan de SE-toets te hebben beëindigd. Heeft hij een deel van de opgaven over het hoofd gezien, dan kan hij er geen aanspraak op maken deze of soortgelijke opgaven later opnieuw voorgelegd te krijgen.
16. Het is de kandidaten niet geoorloofd op enigerlei wijze de voorgelegde toetsvragen en de antwoorden daarop buiten de examenruimte te brengen voordat de sessie is beëindigd doordat de laatste kandidaat het werk heeft ingeleverd.

Artikel 1.5 Hulpmiddelen

1. Overzichten van hulpmiddelen die bij het SE gebruikt mogen of moeten worden, zijn opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting of worden tijdig voor de desbetreffende zittingen aan de kandidaten meegedeeld.
2. Het is de kandidaten niet toegestaan boeken of andere dan de in lid 1 bedoelde hulpmiddelen mee te nemen in de examenruimte, behalve het verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

Artikel 1.6 Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen, dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling of ontheffing, aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen. Indien de directeur besluit tot het nemen van een maatregel, doet hij dit conform de uitspraak van een commissie bestaande uit de directeur of diens plaatsvervanger, de examensecretaris en de examinator in het desbetreffende vak. Na de kandidaat en eventueel een van de surveillanten gehoord te hebben, besluit deze commissie met eenvoudige meerderheid van stemmen.
Wanneer de kandidaat door de commissie wordt gehoord, kan hij zich laten bijstaan door een door hem aan te wijzen meerderjarige.
2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 aan een SE-toets,
 - b. het ontzeggen van de (verdere) deelname aan één of meer SE-sessies,
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer reeds afgelegde SE-toetsen.
3. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie, alsmede aan de ouders/verzorgers of voogden van de kandidaat indien deze minderjarig is.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens van LMC Rotterdam. Het beroep wordt binnen drie dagen, daaronder niet begrepen zondagen en algemeen erkende en christelijke feestdagen, nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de

Commissie van Beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn met redenen omkleed verlengd heeft met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het schoolexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

5. De samenstelling van de Commissie van Beroep wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is op de school desgewenst voor belanghebbenden ter inzage.
6. Het adres van de Commissie van Beroep luidt:
Commissie van Beroep voor de Examens van LMC Rotterdam
Postbus 25015
3001 HA ROTTERDAM

Artikel 1.7 Ziekte en verzuim

Wanneer een kandidaat door ziekte of andere oorzaken niet aan een SE-sessie kan deelnemen of te laat bij een SE-sessie arriveert, wordt hij verwezen naar een herkansing. Indien dit leidt tot een onrechtvaardige behandeling, behoudt de directeur, gehoord de examensecretaris, zich het recht voor anders te besluiten.

Artikel 1.8 Inleverdata

Inleverdata, genoemd in het Programma van Toetsing en Afsluiting, zijn bindend. Als een kandidaat deze datum overschrijdt, wordt dit beschouwd als een onregelmatigheid en treedt artikel 1.6 in werking.

Artikel 1.9 Cijferberekening

Voor ieder vak worden in het SE door de examiner twee of meer cijfers toegekend. Vooraf maakt de examiner in het Programma van Toetsing en Afsluiting de gewichtsverhouding van deze cijfers bekend. Alle cijfers zijn getallen van 1 tot en met 10 of de tussenliggende getallen met één decimaal. Voor elk vak ontstaat zo een eindcijfer dat eventueel het gewogen gemiddelde van de samenstellende onderdelen is.

Artikel 1.10 Vaststelling en bekendmaking van de resultaten

Toegekende SE-beoordelingen worden door de examiner zo spoedig mogelijk na afloop van een SE-onderdeel schriftelijk aan de kandidaten meegedeeld. Genoemde beoordelingen kunnen zowel cijfermatig als niet cijfermatig zijn. Voor niet cijfermatige beoordelingen bestaat de keuze uit “naar behoren”, “voldoende” of “goed”. De eindcijfers van het SE worden door of namens de examensecretaris schriftelijk aan de kandidaten meegedeeld vóór het begin van het centraal examen.

Artikel 1.11 Herkansingen en herexamens

1. In 4 HAVO kan een kandidaat maximaal twee SE-toetsen herkansen. Praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst.

In 5 HAVO kan een kandidaat maximaal vier SE-toetsen herkansen. Praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst.

2. Toetsen waarvan in het PTA is aangegeven dat ze niet herkansbaar zijn, kunnen wel worden ingehaald. Een toets kan nooit vaker dan 1 maal worden herkanst.
3. Indien de kandidaat in een bepaald leerjaar voor een of meer vakken, die worden afgesloten met een schoolexamen, een eindcijfer lager dan 6 heeft behaald, is hij gerechtigd in één van die vakken herexamen te doen. Deze mogelijkheid is per leerjaar eenmalig en het desbetreffende herexamen wordt niet meegeteld als herkanste toets. Genoemd herexamen heeft betrekking op de herkansbare onderdelen van de stof en wordt in principe in één zitting afgenomen. De stof van het herexamen en de wijze waarop het hiervoor behaalde cijfer meetelt bij het vaststellen van het nieuwe eindcijfer, wordt vooraf schriftelijk door de examinerator aan de kandidaat en aan de examensecretaris meegedeeld.
4. Bij alle hierboven genoemde herexamens en herkansingen geldt dat het hoogste behaalde cijfer het definitieve cijfer wordt.

Artikel 1.12 Inzage examenwerk

1. Aan de kandidaat wordt inzage gegeven van het door hem gemaakte schriftelijke schoolexamenwerk. De betrokken examinerator is bij die inzage aanwezig.
2. Het door de kandidaten gedurende een schooljaar gemaakte schoolexamenwerk wordt ten minste tot twee weken na de aanvang van het volgende schooljaar bewaard door de directeur. Zo spoedig mogelijk na het verstrijken van een schooljaar wordt een SE-cijferlijst aan de kandidaten voorgelegd. Na ondertekening voor akkoord van deze SE-cijferlijst door de kandidaat is de school gerechtigd al het tot dan toe gemaakte schoolexamenwerk te vernietigen, tenzij een beroep is gedaan op artikel 1.12.3.
3. Na ondertekening van de SE-cijferlijst kunnen werkstukken, scripties en dergelijke door de auteurs worden opgevraagd. Twee weken na aanvang van het nieuwe schooljaar is de school gerechtigd scripties, werkstukken e.d. onaangekondigd te vernietigen.

Artikel 1.13 Afwijkende vorm van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het schoolexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Het schoolbestuur kan een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, een verlenging van de duur van de toets van het schoolexamen met ten hoogste 30 minuten.

DEEL 2 HET CENTRAAL EXAMEN

Artikel 2.1 Positiebepaling van het Examenreglement

1. Mocht dit reglement in enig opzicht in strijd blijken met het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit, dan prevaleert het Eindexamenbesluit.
2. In alle gevallen waarin het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit of dit Examenreglement niet voorziet, beslist de directeur of diens plaatsvervanger.

Artikel 2.2 Tijdvakken van het centraal examen

Het CE kent drie tijdvakken. Het tweede en derde tijdvak dienen voor het inhalen van gemiste examenonderdelen van het eerste tijdvak (art.2.7) of voor het doen van herkansingen (art.2.11). In het derde tijdvak kunnen slechts examens worden afgenomen door de staatsexamencommissie.

Artikel 2.3 Inschrijving voor het examen

Voor 1 oktober van het cursusjaar waarin het CE plaatsvindt, bepalen de kandidaten in welke vakken zij examen wensen af te leggen.

Artikel 2.4 Gang van zaken bij het centraal examen

1. Bij CE-sessies is per 35 kandidaten tenminste 1 surveillant in de examenruimte aanwezig met een minimum van 2.
2. De kandidaten dienen tenminste 10 minuten voor aanvang van een CE-sessie in de examenruimte aanwezig te zijn.
3. De kandidaten mogen geen jassen, tassen, communicatieapparatuur, geluidsdragers en dergelijke meenemen in de examenruimte.
4. Kandidaten die te laat komen, mogen tot uiterlijk een half uur na de aanvang van een CE-sessie in de examenruimte worden toegelaten.
5. Bij CE-sessies mogen kandidaten de examenruimte eerst verlaten een uur na aanvang van de sessie.
6. Het is de kandidaten niet geoorloofd, zich zonder toestemming van de surveillant buiten de examenruimte te begeven.
7. Het werk wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Alleen door de school gewaarmerkt papier mag als kladpapier worden gebruikt.
8. Het werk wordt geschreven in inkt. Het gebruik van potlood is slechts toegestaan bij het maken van tekeningen, diagrammen en grafieken. Het gebruik van Tippex of vergelijkbare correctiemiddelen is in geen enkel geval toegestaan.
9. De kandidaat plaatst op het CE-werk zijn naam en examenummer.
10. Omtrent de opgaven van het CE worden geen mededelingen of inlichtingen van welke aard ook door wie ook aan de kandidaten verstrekt.
11. Door het inleveren van het werk geeft de kandidaat aan de CE-toets te hebben beëindigd. Op het werk geeft de kandidaat aan hoeveel bladen er worden ingeleverd. Tevens voorziet hij elk blad van een nummer.
12. Het is de kandidaten niet geoorloofd op enigerlei wijze de voorgelegde vragen en de antwoorden daarop buiten de examenruimte te brengen voordat de sessie is beëindigd doordat de laatste kandidaat het werk heeft ingeleverd.

Artikel 2.5 Hulpmiddelen

1. Overzichten van hulpmiddelen die bij het CE gebruikt mogen of moeten worden, worden opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting, dan wel tijdig voor de desbetreffende examensessies aan de kandidaten meegedeeld.
2. Het is de kandidaten niet toegestaan boeken of andere dan de in lid 1 bedoelde hulpmiddelen met zich mede te nemen in het examenlokaal.

Artikel 2.6 Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het centraal examen, dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling of ontheffing, aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen. Indien de directeur besluit tot het nemen van een maatregel, doet hij dit conform de uitspraak van een commissie bestaande uit de directeur of diens plaatsvervanger, de examensecretaris en de examinerator in het desbetreffende vak. Na de kandidaat en eventueel een van de surveillanten gehoord te hebben, besluit deze commissie met eenvoudige meerderheid van stemmen.
Wanneer de kandidaat door de commissie wordt gehoord, kan hij zich laten bijstaan door een door hem aan te wijzen meerderjarige.
2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 aan een onderdeel van het CE,
 - b. het ontzeggen van de (verdere) deelname aan één of meer CE-sessies,
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer reeds afgelegde CE-onderdelen,
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
Dit hernieuwd examen wordt afgelegd in het volgende tijdvak van het CE. In voorkomende gevallen worden deze onderdelen afgenomen door de staatsexamencommissie (art. 2.7.3 en art. 2.7.4).
3. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het voorgaande artikel. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie, alsmede aan de ouders/verzorgers of voogden van de kandidaat indien deze minderjarig is.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens van LMC Rotterdam. Het beroep wordt binnen drie dagen, daaronder niet begrepen zondagen en algemeen erkende en christelijke feestdagen, nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie van Beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn met redenen omkleed verlengd heeft met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders/verzorgers of voogden van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.
5. De samenstelling van de Commissie van Beroep wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is voor belanghebbenden desgewenst op de school ter inzage.
6. Het adres van de Commissie van Beroep luidt: Commissie van Beroep voor de Examens van LMC Rotterdam , Postbus 25015, 3001 HA ROTTERDAM

Artikel 2.7 Ziekte en verzuim

1. Wanneer een kandidaat om gezondheidsredenen niet aan het CE kan deelnemen, moet dit onmiddellijk - in ieder geval vóór de aanvang van dat examenonderdeel - bericht worden aan de directeur.
2. De kandidaat die om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, niet in staat is het SE voor één of meer vakken tijdig af te ronden, wordt voor het CE in die vakken verwezen naar het tweede en eventueel naar het derde tijdvak.
3. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer onderdelen van het CE van het eerste tijdvak van het CE tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak van het CE de gelegenheid gegeven het CE te voltooien. Bij deze gelegenheid kunnen ten hoogste twee toetsen worden afgelegd.
4. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak van het CE evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het CE in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak van het CE ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien.

Artikel 2.8 Toelating tot het centraal examen

1. Aan het CE mag pas worden deelgenomen nadat het SE is afgerond. Dit betekent dat de in het PTA beschreven onderdelen die becijferd dienen te worden van een cijfer zijn voorzien. De inspectie van het onderwijs hanteert een uiterste datum waarop scholen de kandidaten voor het CE moeten hebben opgegeven.

Artikel 2.9 Cijferberekening

1. Voor ieder vak worden in het SE door de examinerator twee of meer cijfers toegekend. Vooraf maakt de examinerator in het Programma van Toetsing en Afsluiting de gewichtsverhouding van deze cijfers bekend. Alle cijfers zijn gehele getallen van 1 tot en met 10 of de tussenliggende getallen met één decimaal. Voor elk vak ontstaat zo een SE-eindcijfer dat eventueel het gewogen gemiddelde van de samenstellende onderdelen is.
2. De examinerator en de geëngageerde stellen in onderling overleg de score voor het CE vast. Daarbij gebruiken zij de officiële (door de landelijke examencommissie vastgestelde) scoreschaal. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt de score bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de door ieder van hen voorgestelde scores, naar boven afgerond op een geheel getal.
3. Na ontvangst van de door de landelijke examencommissie vastgestelde omzettingstabel van score naar cijfer wordt door de examensecretaris de voor een vak vastgestelde score omgezet in een cijfer uit de reeks van 1 tot en met 10 of de tussenliggende getallen met één decimaal.
4. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel getal uit de reeks 1 tot en met 10. De examensecretaris bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het SE en het cijfer voor het CE. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien het getal gevormd door de cijfers achter de komma 45 of minder is, naar beneden afgerond en indien dit 50 of meer is, naar boven afgerond, in beide gevallen tot een geheel getal.
5. Indien in een vak geen CE wordt afgenomen, wordt het in lid 1 genoemde SE-eindcijfer afgerond op een geheel getal uit de reeks 1 tot en met 10.

Artikel 2.10 Vaststelling en bekendmaking van resultaten en uitslag

1. Aan de kandidaten wordt van geen enkel onderdeel van het CE het cijfer meegedeeld voordat de officiële examenuitslag is bepaald en aan de kandidaten is overgebracht.
2. 1. De kandidaat is geslaagd indien hij:
 - a. voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer een 6 of meer heeft behaald, of
 - b. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, of
 - c. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt, of
 - d. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer een 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer een 5 heeft behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt.2. In aanvulling op de in lid 1 gestelde eisen geldt voorts dat geen van de eindcijfers van onderdelen genoemd in artikel 2.10.3 lager is dan 4 en dat het vak culturele en kunstzinnige vorming van het gemeenschappelijk deel van elk profiel zijn beoordeeld als “voldoende” of “goed”.
3. Bij de uitslagbepaling volgens artikel 2.10.2 wordt het gemiddelde van de eindcijfers van maatschappijleer en van het profielwerkstuk aangemerkt als het eindcijfer van één vak. Voor het profielwerkstuk wordt een cijfer gegeven dat is afgerond op een geheel getal uit de reeks 1 tot en met 10. Evenzo wordt voor maatschappijleer een afgerond SE-eindcijfer gegeven (zie artikel 2.9.5 van het examenreglement). Van beide afgeronde cijfers wordt het rekenkundig gemiddelde bepaald. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien het getal gevormd door de cijfers achter de komma 50 of meer is, naar boven afgerond tot een geheel getal. Het zo verkregen combinatiecijfer telt volwaardig mee bij de bepaling van de examenuitslag.
4. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, betrekken de directeur en de secretaris van het indexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij het bepalen van de definitieve einduitslag. De overgebleven vakken dienen een indexamen te vormen.
5. De kandidaat die indexamen heeft afgelegd en niet voldoet aan de voorwaarden hierboven genoemd, is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing, bedoeld in art.2.11 van dit examenreglement.
6. Zodra de uitslag van het CE is vastgesteld, deelt de directeur die aan iedere kandidaat mee. De directeur wijst de kandidaten op de bepalingen van het Eindexamenbesluit inzake herkansingen.

Artikel 2.11 Herkansingen en herexamens

1. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak van het CE deel te nemen aan de herkansing van het CE in één vak. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het CE. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur vóór een jaarlijks door deze te bepalen dag en tijdstip.

2. Door het vragen van een herkansing voor het CE wordt de uitslag van het examen een voorlopige.
3. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en aan de kandidaat meegedeeld.

2.12 Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het SE en de cijfers voor het CE;
 - b. het vak (de vakken) en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, alsmede de beoordeling van het profielwerkstuk;
 - c. de beoordeling van het vak CKV ;
 - d. de eindcijfers voor de examenvakken;
 - e. de uitslag van het examen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit waarop het profiel is (de profielen zijn) vermeld dat (die) bij de uitslag is (zijn) betrokken.
3. Indien de kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die samen tenminste een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.

Artikel 2.13 Inzage examenwerk

Het CE-werk van de kandidaten wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden. Deze inzage kan uitsluitend geschieden in tegenwoordigheid van de examensecretaris of van een door hem aangewezen docent. Na het verstrijken van deze termijn wordt het gemaakte werk onaangekondigd vernietigd.

Artikel 2.14 Afwijkende vorm van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het CE gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het CE zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Het schoolbestuur kan een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, een verlenging van de duur van het CE-onderdeel met ten hoogste 30 minuten.
3. Het schoolbestuur kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen.

Programma's van de vakken

GESCHIEDENIS

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen.

Het eindexamen en de schoolexamens bestaan uit de volgende domeinen.

- Domein A Historisch redeneren
- Domein B Oriëntatiekennis
- Domein C Thema's
- Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en de parlementaire democratie
- Domein E Oriëntatie op studie en beroep

In klas 4 zijn er vier schoolexamens die betrekking hebben op de Domeinen A en B. Ook zijn er praktische opdrachten die betrekking hebben op de domeinen D, B en E.

In klas 5 zijn er nog twee schoolexamens over Domein C.

Het centraal eindexamen heeft ook betrekking op Domein C.

GESCHIEDENIS

Examendossier vak: geschiedenis
Leerjaar: 4 Havo

a. Schoolexamen				
SE's	Datum	Duur	Weging	Herkansing
SE 1: Tijdvak jagers en verzamelaars Tijdvak Grieken en Romeinen	toetsweek 1	90 min	3	ja
SE 2: Tijdvak monniken en ridders Tijdvak steden en staten	toetsweek 2	90 min	3	ja
SE 3: Tijdvak ontdekkers en hervormers Tijdvak regenten en vorsten	toetsweek 3	90 min	3	ja
SE 4: Tijdvak pruiken en revoluties Tijdvak burgers en stoommachines	toetsweek 4	90 min	3	ja
b. Praktische opdracht				
PO I: Werkstuk en enkele vragen in SE 3 Geschiedenis van de rechtsstaat en parlementaire democratie	toetsweek 3		1	nee
PO II: Werkstuk Tijdvak wereldoorlogen Tijdvak televisies en computers	toetsweek 4		1	nee
PO III: Bronanalyse Historiseren en reclameren	toetsweek 5		1	nee

MAATSCHAPPIJLEER

Examendossier vak: maatschappijleer
Leerjaar: 4 Havo

a. Schoolexamen				
SE's	Datum	Duur	Weging	Herkansing
SE.1: Rechtsstaat	toetsweek 1	90 min	2	ja
SE.2: Parlementaire democratie	toetsweek 2	90 min	2	ja
SE.3: Pluriforme samenleving	toetsweek 3	90 min	2	ja
SE.4: Verzorgingsstaat	toetsweek 4	90 min	2	ja

b. Praktische opdrachten			
Opdracht	Inlever datum	Weging	Herkansing
PO.1: Opdrachten naar aanleiding van de 4 thema's.	toetsweek 1 t/m 4	1	geen
PO.2: Onderzoeksvaardigheden	toetsweek 5	1	geen

CKV

Voor het vak culturele en kunstzinnige vorming maak je kennis met verschillende kunstdisciplines, zoals drama, dans, muziek, film en beeldende kunst. Je leert hierop te reflecteren en verbanden te leggen tussen de verschillende kunstvormen.

Hiervoor neem je deel aan verschillende culturele activiteiten verdeeld over klas 4 en 5. Je sluit het vak af met een schoolexamen in de vorm van een kunstdossier en een reflectie. De waardering van het examen dient voor afsluiting “voldoende” of “goed” te zijn. Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Culturele activiteiten

Onder dit domein vallen:

- toneelvoorstellingen,
- filmvoorstellingen,
- dansvoorstellingen
- muziekvoorstellingen
- museumbezoeken
- architectuurbezoeken

De school biedt voor het vak CKV een aantal kernactiviteiten aan voor de hele klas en keuzeactiviteiten, waaruit je zelf kunt kiezen. Het programma overzicht en de intekenlijst hiervoor ontvang je aan het begin van het schooljaar. Daarnaast kun je, in overleg met de docent, ook activiteiten inbrengen die je zelfstandig bezocht hebt.

Praktische activiteiten

Voor dit domein breng je culturele activiteiten in waaraan je zelf hebt deelgenomen. Hiertoe behoren workshops of masterclasses, maar ook concerten, cd-opnames, optredens etc.

Kennis van kunst en cultuur

De kernactiviteiten worden ingeleid en voorbereid door de CKV docent, een vakdocent of gastspreker. Hierbij maak je kennis met de vorm, inhoud en functie van verschillende kunstuitingen. Je opdrachten en verslagen van en over de verschillende activiteiten en een afsluitende reflectie bundel je in een **kunstdossier**. Ter afsluiting van het vak CKV lever je je dossier in op 4 juni 2010 (week 22).

KUNST (Dans)

Het eindexamen Dans van de RSG Havo voor Muziek en Dans kent vier schoolexamenperiodes. Alle onderdelen worden afgesloten in het vierde en vijfde leerjaar. De cijfers, behaald voor de afzonderlijke onderdelen van het schoolonderzoek, worden rekenkundig gemiddeld.

De presentaties van de afsluitende examens worden beoordeeld door de Commissie Eindexamen Dans, bestaande uit :

- voorzitter directeur Rotterdamse Dansacademie
- secretaris danscoördinator Havo voor Muziek en Dans
- leden: een stafid opleiding Uitvoerende dans/HBO
een stafid opleiding Docent Dans/HBO
een vakdocent per dansdiscipline uit het Havo-/RDA-docententeam

Algemeen

1. Het SE II (Havo 5) is tevens de voorselectie van de auditie opleidingen HBO Uitvoerende Dans./ eventueel DOCENT DANS HBO
2. Voor de vakken Ballet ,Moderne dans en Urban/jazz gelden de hoogst behaalde cijfers als eindcijfer(H4/H5). Hetzelfde geldt voor de modules.
3. Wie niet aanwezig is bij het SE II dient de voorselectie auditie voor de opleidingen Docent dans of Uitvoerende dans bij de nieuwe instroom voor de RDA te doen.
4. Havo-4 dansleerlingen worden getoetst volgens de criteria die gelden voor de tussentoets en eindtoets (behangrijk als er sprake is van blijven zitten in Havo 4) / SE.
5. De examencommissie kan beslissen of een leerling van Havo-4 in aanmerking komt voor het dansexamen eind havo 4 /
6. Havo-4 leerlingen krijgen voor de tussentoets- en de eindtoetsmomenten een cijfer per vakonderdeel. Dit cijfer wordt in het eindexamendossier opgenomen en meegenomen.
7. De openbare lesweek Havo (H4/H5) is week 48 2009
8. Havo-5 leerlingen, die aangenomen zijn voor de opleiding Uitvoerende dans/RDA, werken na het SE II door tot het einde van het schooljaar.
9. Vanaf 1 april 2010 starten de repetities en wordt er gewerkt aan de eindvoorstellingen.
10. Leerlingen die in aanmerking willen komen voor een aftrainprogramma na het SE II, kunnen dit doen in overleg met de danscoördinator. Deelname aan de eindvoorstelling vervalt.
11. Alle Havo-5 leerlingen, die aan de eindpresentatie meedoen, tekenen een contract en trainen mee tot het einde van het schooljaar.
12. Havo 4 leerlingen krijgen een eindrapportage aan het eind van het schooljaar waarin opgenomen is de werkhouding en prestaties ten aanzien van presentaties/podiumtraining. Het wordt uitgereikt na en het totaal wordt besproken in de maand september.
13. Havo 4 leerlingen die aan het eind van het schooljaar niet bevorderd worden voor de Havo leervakken krijgen i.v.m. de dansontwikkeling gedurende het schooljaar een advies wel of niet alsnog een andere school te kiezen. Stagnatie van de ontwikkeling wordt in veel gevallen dan al aangegeven op het tweede rapport.

EB/SW

Danstoetsperiode 1- week 48 2009

A Kunst (Dans) Domein A

Zie schrijven Yvonne Beumkes/ Havo 4 niet van toepassing

B VOOROPLEIDING DANS Ballet

Domein B praktijk-subdomein : dansen

periode Week 48 2009

plaats studio Kruisplein

vorm Openbaar examen

groep **Leerlingen havo 4/5**

inhoud Een ingestudeerde les van 60 min. met minimaal één adagio, twee allegro' s en grand pas/presentatie repertoire –onderdeel ballet

beoordeling	H4-niveau	SE 1 examenleerstof niveau 1
	H5-niveau	SE 1 examenleerstof niveau 2
criteria	1. Voldoende beheersing van de basistechniek 2. Beheersing SE 1-examenleerstof en verdieping techniek horende bij het niveau 3. Presentatie en uitvoering 4. Aanwezigheid en werkhouding	

C VOOROPLEIDING DANS Moderne dans
domein B praktijk subdomein dansen

periode Week 48 2009

plaats	studio Kruisplein	
vorm	Openbaar examen	
groep	Leerlingen havo 4 /5	
inhoud	Een ingestudeerde les van 60 minuten.	
beoordeling	H4-niveau	SE 1 examenleerstof : diverse stijlen basis niveau 1
	H5-niveau	SE 1 examenleerstof : cunningham basis niveau 1

criteria	1. Voldoende beheersing van de basistechniek 2. Beheersing SE 1-examenleerstof en verdieping techniek horende bij het niveau 3. Presentatie en uitvoering 4. Aanwezigheid en werkhouding	
----------	---	--

D VOOROPLEIDING Urban/Jazz
Domein B praktijk subdomein – dansen

Doel:

- vergroten van dansvaardigheden/technieken anders dan de moderne dans en ballet
- uitbreiding en verdieping bewegingsvocabulary
- voorbereiding op audities HBO / bijna alle audities hebben naast ballet en moderne dans urban/jazz-onderdelen
- vakspecifiek ---- ritme/ polymetrie/ snelle attack/ flow/ groot bereik met coördinatie / samenwerking in muzikaal verband/ directe presentatie / spanning en ontspanning in de benen / snelle opname leerstof die in eerste instantie complex kan zijn / werken vanuit een geheel naar onderdelen.

Periode : week 48 2009

Plaats: studio kruisplein

Vorm openbaar examen

Groep; leerlingen havo 4/ 5

Inhoud : een ingestudeerde les van 50 minuten met een korte presentatie warming-up, presentaties diverse technieken en stijlen/ adagio's allegro's

Beoordeling H4-niveau examenstof niveau 1

H5-niveau examenstof niveau 1 (aanpassing dus in verband met het missen van onderricht in havo 4)

Criteria	Ontwikkeling
	Voldoende beheersing en verwerking leerstof niveau
	Presentatie en uitvoering
	Aanwezigheid en werkhouding

E VOOROPLEIDING DANS Improvisatie / compositie
domein B praktijk EIGEN WERK subdomein vormgeven

periode Week 51 2009

plaats studio Kruisplein

vorm	Openbaar examen, tevens onderdeel auditie opl. HBO
groep	Leerlingen uit jaargroep Havo 5
inhoud	De leerlingen werken zelfstandig aan een solo van 1 tot 3 minuten. Het bewegingsidroom moet origineel en eigen zijn.(voorwerk heeft reeds plaats gevonden in havo 4 / daar is geleerd te werken met eigen bewegingsvocabulaire en het ontwikkelen van eigen materiaal/ de aspecten van vormgeving zijn in havo 4 meerdere malen geleerd en getoetst.
criteria	Het eindcijfer komt tot stand uit middeling van : a. het cijfer voor de choreografie b. het cijfer voor de uitvoering 1. De beoordeling van de choreografie : concept, idee, originaliteit en muziekgebruik. 2. De beoordeling van de uitvoering : wijze van uitvoeren (overtuiging) en het gebruik van techniek. 3. Zelfstandigheid. Verwacht wordt dat een leerling zelfstandig met aanwijzingen van de docent/coach werkt aan de solo (zelf studio's regelen, kostuum, concept maken) 4 Zichtbaar moet zijn de verwerking leerstof improvisatie/ontwikkeling eigen bewegings -materiaal en de uitwerking van de uitgewerkte opdrachten havo 4 improvisatie/compositie. Eind oktober conceptpresentatie in studio + advies. Week 51 in de projectweek havo dans presentatie (zoals op de audities!!!) in de grote studio/ openbaar voor ouders . Selectie voor presentatie OPEN DAG en ISALA theater

**Danstoetsperiode 2 = week 11 2010= toetsperiode PTA tussen 3 – 4 voor Havo 4
toetsperiode PTA tussen 8-9 voor Havo 5**

A Kunst (Dans) domein A theorie

Zie schrijven Yvonne Beumkes

B VOOROPLEIDING DANS Ballet

Domein B praktijk subdomein dansen

periode Week 11 2010

plaats studio, Kruisplein 26

vorm niet openbaar.

Toelatingscommissie hbo Rotterdamse Dansacademie, opl.HBO UD/DD dans is aanwezig bij

de havo 5 klas

1 groep Leerlingen uit Havo 4.

inhoud 1. Een ingestudeerde les van 50 minuten, waarin SE II eindexamenleerstof niveau 1 verwerkt is./presentatie repertoire-onderdeel ballet

beoordeling Eindtoets SE II eindexamenleerstof niveau 1

criteria 1. Voldoende beheersing van de basistechniek

2. Beheersing SE II examenleerstof en verdieping techniek op het niveau

3. Presentatie en uitvoering

4. Aanwezigheid en werkhouding

2 groep Leerlingen uit Havo 5

inhoud 1. Een ingestudeerde les van 50 minuten bestaande uit :
een barre, 2 adagio's, 2 allegro's en grand pas/presentatie repertoire-onderdeel ballet

	2. Een spitzles van 10 minuten
	3. Extra onderdeel tbv toelating opl. Uitvoerende dans : een niet ingestudeerde les van 20 minuten, waarin de snelheid van opname, de coördinatie en uitvoering getest worden.
beoordeling	SE II eindexamenleerstof niveau 2
criteria	1. Voldoende beheersing van de basistechniek
	2. Beheersing SE II examenleerstof en verdieping techniek horende bij het niveau
	3. Presentatie en uitvoering
	4. Aanwezigheid en werkhouding

Leerlingen havo 4 die voldoen aan de criteria toelating HBO dansvakopleiding UD / op voordracht van de coordinator kan een leerling Havo 4 eind Havo 4 toelating Hbo doen – weliswaar dienen de leerlingen dan wel de eindexamenonderdelen te hebben afgesloten/ of ze hebben een speciaal afsluitprogramma (PTA Dans). De leerling verlaat de school dan voortijdig.

C VOOROPLEIDING DANS Moderne dans domein B praktijk- subdomein dansen/ vormgeven Orientatie studierichtingen

1	periode Week 11, 2010 plaats studio Kruisplein 26 vorm niet openbaar groep Leerlingen uit Havo 4
	inhoud 1. Een ingestudeerde les van 50 minuten: Moderne dans / diverse stijlen
beoordeling	SE II eindexamenleerstof niveau 2
criteria	1. Voldoende beheersing van de basistechniek
	2. Beheersing SE II examenleerstof en verdieping techniek horende bij het niveau
	3. Presentatie en uitvoering
	4. Aanwezigheid en werkhouding
2	groep Leerlingen uit Havo 5
inhoud	1. Een ingestudeerde les (Graham) van 50 minuten met het accent op de voortbeweging.
	2. Een niet ingestudeerde les van 20 minuten : Moderne dans in een andere moderne dansstijl en 1 of 2 improvisatie opdrachten..
beoordeling	SE II eindexamenleerstof basis Graham I
criteria	1. Voldoende beheersing van de basistechniek
	2. Beheersing SE II examenleerstof en verdieping techniek horende bij het niveau
	3. Presentatie en uitvoering
	4. Aanwezigheid en werkhouding

D VOOROPLEIDING Urban/Jazz Domein B praktijk subdomein – dansen

Periode : week 11 2010
Plaats: studio kruisplein
Vorm openbaar examen
Groep; leerlingen havo 4/ 5
Inhoud : een ingestudeerde les van 50 minuten met een korte presentatie warming-up, presentaties diverse technieken en stijlen/
groepswork

Beoordeling H4-niveau examenstof niveau 1
H5-niveau examenstof niveau 2

Criteria Ontwikkeling
Voldoende beheersing en verwerking leerstof niveau
Presentatie en uitvoering
Aanwezigheid en werkhouding

E VOOROPLEIDING DANS Modulen dans Domein B praktijk subdomein –dansen

Doel:

- auditietraining
- kennismaking met andere uitingsvormen/theatervormen
- vergroten van persoonlijke vaardigheden

Afsluitvoorwaarden:

In het Havo 4-5 dansprogramma worden in totaal 5 modules aangeboden en dienen eind maart 2009 afgesloten te zijn:

- | | | |
|-------------------|----------|--|
| - pilates 1 | | 4 Havo (gehele schooljaar tot 1juni) |
| - drama | | 5 havo (10 weken) |
| - auditietraining | X factor | 5 Havo (10 weken) |
| - pilates | | 5 Havo (gehele schooljaar tot 1 april) |

- voldoende aanwezigheid(bij meer dan 20 % afwezigheid geen voldaan)docent geeft een accoord
- open werk attitude/positive instelling
- professionaliteit

De afsluitles is 30 min. En vindt plaats in de laatste les van de module .

Criteria:

- zichtbaar/aantoonbaar moet zijn de juiste beheersing/verwerking van de aangeboden leerstof
- ontwikkeling van specifieke dansvaardigheden horende bij de stijl/dansvorm/trainingsvorm.
- specifieke criteria per module zijn beschreven in het werkplan

Het is bij grote uitzondering mogelijk door middel van een schriftelijke aanvraag bij de coordinator te kiezen voor deelname van een module anders dan het aangeboden.

Het is ook mogelijk dat de coördinator een leerling die in die periode in een productie zit / de tijd en ruimte gebruikt voor een module.(extra podiumtraining)ook is het mogelijk een module bij b.v HBO circus orientatie of HBO muziektheater orientatie te doen.

Bij ziekte/ blessures en bij het ontbreken van een alternatieve module kan een schriftelijke vervangende taak worden gegeven.

Beoordeling - per module een accoord

- per module wordt er een cijfer gegeven
- het hoogst behaalde cijfer van de 6 modules dans geldt als telcijfer eindexamen
- 5 = onvoldoende/6= voldoende/ 7 ruim voldoende/8=goed/9=zeer goed
-

Danstoetsperiode 3 = juni 2010 = toetsperiode PTA = toetsperiode 5 Havo 4

A Kunst (dans)

Zie schrijven Yvonne Beumkes

D VOOROPLEIDING DANS Improvisatie / Compositie Domein B praktijk - subdomein vormgeven

periode	juni 2010, werkperiode gehele schooljaar
plaats	studio Kruisplein 26
vorm	niet openbaar
groep	Leerlingen van Havo-4
inhoud	Presentatie eigen werkproces / eigen werk / groepswork (60 minuten).
beoordeling	Het werken met en vanuit improvisatie-/compositieopdrachten, zowel individueel als met anderen samen. Een presentatie waarin samenwerking, begrip en motivatie voorwaarde zijn. Het kunnen maken van een concept voor eigen werk. Het proces wordt beoordeeld met een eindcijfer.
criteria	<ol style="list-style-type: none"> 1. wijze van uitvoeren (overtuiging) 2. originaliteit 3. muziekgebruik 4. gebruik techniek / fysiek 5. ontwikkeling 6. inventiviteit 7. aanwezigheid en werkhouding/bij verzuim van meer dan 4 lessen volgt geen afsluiting. Herkansing in 5 Havo is mogelijk.

Voor het domein "beroepsoriëntatie op het dansvak" bezoeken de kandidaten de open dag van de Rotterdamse Dansacademie en vergaren zij informatie via de mentoren UD/DD van de Rotterdamse Dansacademie of via ex-leerlingen van de HAVO voor Muziek en Dans. Dit onderdeel moet zijn afgevinkt in januari van het jaar waarin de leerling centraal examen doet.

Begin april 2009:	toets mondeling terminologie academische danstermen.	
Beoordeling	Voldoende	+ 0,1 bij het eindcijfer
	Onvoldoende	- 0,1 bij het eindcijfer
	Ruim voldoende	+ 0,2 bij het eindcijfer
	Geen toets	- 0,2 bij het eindcijfer

e.b /5 juni 2009